

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manna Animæ Sev Exercitium Facile Simul Et Fructuosum Illis, Qui Quoquo Modo Vacare Orationi Desiderant

Segneri, Paolo

Dilingæ, 1699

XII. Pepigi fdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de Virgine quam enim partem haberet in me Deus desuper, aut hæreditatem omnipotens de Excelsis? Job. 31. v. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48281](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48281)

*Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de 77
quam enim partem haberet in me Deus desuper, aut heri-
tem omnipotens de Excelsis?* Job. 31. v. 1.

Considera id, quod propositum
Jobo fuit in verbis hinc addu-
ctis, aliud non fuisse, quam ut osten-
deret firmissimum decretum longissi-
mè se abstinendi ab aspectibus impu-
ris, ne se exponeret periculo damna-
tionis. Hoc autem posito, cur illi
satis non fuit dicere: *Pepigi cum o-
culis meis*: cur dicit: *Pepigi fœdus*?
nomen fœderis duplicem habet signi-
ficationem, aliquando colligationem,
& aliquando Inducias significat. Haud
dubiè priorem sensum non habet hoc
loco, quippe S. Job utriusque non voluit
fœderari suis oculis ad videndum, sed
potius pacisci, ne videret. Restat er-
go, ut de inducijs loquatur, quæ sunt
cessatio quadam, cur autem unitur hoc
modo loquendi? triplici ex capite,
primò ut intelligas oculos tuos cetera
tibi, adèd charos hostes esse tuos
maximè capitales. Inducias non cum
amicis, uti confœderationem, sed cum
hostibus facimus: & tunc facimus,
cum ab ipsis adhuc grave timemus
malum, nisi quamprimum sistatur cur-
sus victoria. O quantum malum af-
ferre tibi possunt oculi, nisi eos reprimas
rempestivè! reducere possunt ani-
mâ ad extremam, quam sentire pos-
sit, servitutem, quæ est Libidinis. *Sta-
rim captus est in suis oculis Holofernes.*
Jud. 10. v. 4. Deinde ut intelligas
oculos tuos non tantùm hostes esse ca-
pitales, sed præcipuos. Inducias
cum milite gregario, sed cum
cibus paciscimur: & tales sunt
li. Ipsi sunt, qui introducunt
mam illas militum copias, quæ
stea impugnant, cogitationem
quam. Atque ideo inducias
culis paciscere. Si pacisci ve-
gitationibus, non cum oculis
facies, sicut qui ducibus omni-
gregarijs concludit. Tertio
ligas, nunquam integrè tua vo-
dendum, quando cum hostibus
elusa pax est, jam quilibet illi
micis fidit, non ita, si sint ho-
tùm inducia, Pergimus ad
statione suâ servare militem,
bus munimenta, ferè ut in
li. Cum oculis perfectam induciam
non potes, donec occidam
pacisci potes inducias. & ubi
quam fidere omnino debes, ut
deant ut nihil admodum molere
are. Proditores sunt. Maxime
sivelis, se pacem æternam servat
sed non est ita: brevi eam violat
& ideo illis denuncia, ne non
ipsis pacem, quæ te obligat
deponentia. Hæ sunt tres ratio-
ob quas S. Job ad exprimendum
tum, quod habebat, frenandam
ctus oculorum, hoc potius quæ
uti voluit modo loquendi: *Pepigi
fœdus cum oculis meis* &c. Tu

ex his trahere utilitatem & profectum
habe.

1. Considera, cum hic de inducijs
sermo sit, quæ consistunt in cessatio-
ne aspectuum, videri dicendum fuisse
*Pepigi sedus cum oculis meis, ut ne
aspicerem, non autem, ut ne cogitarem.*
Quia quantumvis verum sit ab oculis
serpe in mentem introduci cogitatio-
nes, quæ sunt robur exercitûs; nihilo-
minus eas non nisi medijs aspectibus
introducunt, qui sunt, ut ita loquar,
curam emissarij, exploratores, & quasi
primam agmen; & consequenter vi-
debat Job in pacto tanti momenti
debuille includere non cogitationes
tantum, sed etiam aspectus, imò
primo aspectus, deinde cogitationes.
De hoc quis ambigat? Includit, sed
non expressit, quia superfluum judi-
cavit: facile intelligebatur. Inclu-
dens robur exercitûs, qui debet ab
omni hostilitate cessare, sine dubio
etiam exploratores, & prodromos, qui
semper antecedunt, includit, etsi non
exprimat. Itaque cum Job dixit, *ut
ne cogitarem*, per consequens etiam
dicere debuit: *ut ne aspicerem*, quia
inter cogitationem & aspectum non
esse distinguendum censuit, cum idem
plane sint. O quam certum est sequi
cogitationem, postquam transit aspe-
ctus! semper junguntur: *Si secutum
est oculos meos cor meum.* Job 7. Tan-
tum ergo fuit dicere: *ut ne cogitarem*,
quantum, si dixisset, *ut ne aspicerem*.
Maluit tamen Job dicere: *ne cogi-
tarem*, quam: *ne aspicerem*, ut con-
staret, de quo genere aspectuum lo-

queretur, nempe de aspectibus fixis.
Fortuitus aspectus non poterat pru-
denter pacto comprehendi. Nam
qui sunt Ductores illi, qui efficere
possunt, ut induciarum tempore nemo
militum exorbitans circa ipsorum
mandatum hostile aliquid arceat?
sufficit id non permitti. In pactum de-
duci poterant omnes aspectus, qui vo-
luntarij vocantur. & quia Job de his
agere volebat, potius dixit: *ne cogi-
tarem*, quam: *ne aspicerem*. Cum a-
nimus studio rebus attendit, eas dici-
tur videre: & sic è contrario, cum
oculi studio illas vident, cogitare di-
cuntur: *Veruntamen oculis tuis confi-
derabis.* Pl. 90. 8. & hi sunt ordinarij
aspectus, qui nocuementum afferunt
animæ, nimirum Voluntarij. Quid
agis ergo, quod casu incidens in ali-
quid, quod creare periculum possit,
in eo oculos defigas? Potius quam-
primum in terram oculos demitte,
quia quamdiu fortuitus est aspectus,
merus est aspectus: eum voluntarius
esse incipit, jam non est aspectus tan-
tum sed cogitatio. *Pepigi sedus cum
oculis meis, ut ne cogitarem quidem de
Virgine.*

3. Considera hanc timiditatem Jo-
bi videri posse nimis scrupulosam,
dam addit: *de Virgine.* quia si ser-
vare se voluit ab obrutu hostili, hoc
est, ab eo, qui inducere in malum po-
tuit, satis erat abstinere ab aspectu
mulieris vanæ: non ita ab aspectu
Virginis, quæ collecta in seipsam, pu-
ra, pudica, nil nisi summam verecun-
diam vultu spirat. O quantum de-
ciperis

ciperis! aspectus etiam talis Virginis tam perniciosus esse aliquando potest, quam aliter mulieris vana. *Virginem ne conspicias*, ait Ecclesiasticus, *ne forte scandalizeris in decore illius*. Eccl. 9. v. 5. advertis? non ait; *ne forte scandalizeris in decore suo*; sed dicit: *ne forte scandalizeris in decore illius*. quia Virgo tam modesta, quam dixi, pura, pudica, non dabit tibi ullum scandalum *in decore suo*, uti dat vana quaedam mulier. Sed tu ab ipsa accipies, etsi illa non dederit. quid refert ergo. scandalum non esse activum, si fuerit passivum? Hoc solum ad te damnandum sufficit. imò nunquam est scandalum activum, quo peris, sed semper passivum. Non est datum, sed acceptum. & ideo dicebat Job: *ut ne cogitarem quidem de Virgine*. hinc est, quòd ne quidem diceret *Virginem*, sed *de Virgine*, quia non tantum ipsam, sed nec de ipsa aliquid cernere volebat, hoc est, nihil eorum, quæ circa ipsam sunt: *aliquid de Virgine*. an nescis ad rapiendos oculos Holofernis sandalia, necdum capillos fuisse satis? *Sandalia eius raperunt oculos eius*. Jud. 16. v. 11. Itaque omnino ab his aspectibus cessandum est. ita securæ sunt induciæ, & non aliter. secus enim ijs includis omnes inimicos, non manifestos tantum, sed etiam suspectos. Aspectus illi, qui inermes videbantur, nisi caveas, subitò ferrum stringent. quod modò tam bellè tegunt, tunc aggredientur gravissimâ inflicta plagâ.

4. Considera, si aspectus sufficerent ad hanc stragem, non fuisse tam clarè dictum: *enim partem haberes in me DEUS super*, aut *hereditatem commens excessis*? dum ergo hoc dicitur tibi cito, nihil esse magis accidere tibi ex his aspectibus possit. Soli isti possunt effici nullam in te partem. DEUS *quam enim partem haberes in me desuper*? & quam ob causam te totum DEO subducent. modi aspectibus succedent. modus cogitationes, ista veritatis subducent mentem; cogitationibus succedent delectationes subducent appetitus omnes sensus, & omnes tuos affectus. Inventionibus succedent consentus. DEO subducent voluntatem consentibus succedent opera. subducent DEO omnes tuos externos. & ecce, qui iure haberet te possidere totum ut Dominus solutus, nullam amplius de te habet: imò nec habet partem quia nescit, quâ intret, ut dicitur ad cor. atque hoc est pessimum malum. totum occupatum, ita ut DEUS eò penetrare possit. Da mihi aliquem huiusmodi deditum: videbis, quòd non intra cor non admittat DEUM, metuat, ne ipse per se eò intromer omnem inspirationem, quæ possit avertere à te suâ dilecti illi adheret: timet concionem,

pla, monasteria, libros sacros, verbo, time instar phrenetici curationem mali, a quo ut sanetur, nullis esset sumptibus parcendum. *Tinebam, ne me cito sanaret a morbo concupiscentia, quia quam malebam expleri, quam ex-tingere.* S. Ang. Ecce id ipsum, quod dicere voluit: *Quam enim partem haberet in me DEUS desuper?* quia nec DEUS quidem potest in cor ejus- modi ex alio penetrare suis inspira- tionibus, quæ aliis facile portas etiam occultas penetrare solent. & si DEUS etiam partem habeat in tali corde deor- sum tanquam Autor naturæ; eam non habet desuper, ut Autor gratiæ.

7. Considera, necdum finem esse malorum, quippe si hoc Libidinis vitium DEO saltem relinquere posses- sionem hominis post mortem, videri posset tolerabilius, etsi in vita illum subduceret: sed hoc pessimum, quod nec in vita nec in morte relinquat. & adeo omnino dixisset: *Quam enim partem haberet in me DEUS desuper;* pergit dicere: *Et hereditatem omni- potens de excelsis?* Participamus pro- prie de bonis alicujus, dum vivit: hereditate capimus, dum mortuus est. Non vero Libido non permittit, ut DEUS hereditate te possideat, quia facillimè fieri potest, ut mori te sinat ita impenitentem, ut vivis. Et ratio est, quia hoc est genus mali, quod per alios ex actuali facillimè transit in habituale, & en te redactum ad mor- talem necessitatem perdendæ salutis, quia ordo, quem servant oculi, dum ultimum afferunt exitum animæ, hic

R.P. Pauli Segneri *Manna Anima.*

est, quem quarto puncto capimus memorare. Primum proferunt aspe- ctus; illi mox trahunt cogitationes: has sequitur delectatio, delectationem consensus, demum ipsa opera, quæ DEO rapiunt hominem vivum, operi- bus succedit consuetudo, consuetudini necessitas, necessitati desperatio unquã amplius emergendi ex hoc statu, de- sperationi damnatio, quæ denique aufert DEO hominem mortuum. & ecce DEUM, ut ait Job, nec partem habere in te, nec hereditatem, & si hereditatem habeat, non habere de *Excelsis*: quia DEUS ubique est, tam in inferno, quam in cælo. *Si ascen- dero in cælum, tu illic es: si descende- ro in infernum, ades.* & ideo in casu no- stro hereditatē habet omnipotēs de pro- fundo per Justitiã, non habet hereditatē Omnipotens de excelsis per misericor- diam. Id videmus accidere quotidie. Unde hoc maxime Vitio impletur in- fernus. quo posito an non puras cum summa ratione exclamasse Jobum, cum in verba ista prorupit: *Peperigi foedus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de Virgine?* Videbat, quanti referret nullam permittere oculis ac- tionem hostilem, hac enim permisã se perditum credebat. *Oculus meus depraedatus est animam meam.* Thr. 3. v. 51. & si adeo id timuit vir ma- ximæ virtutis, quid tu facies, qui propendes ad ma-
lùm?

Nan

XIII.